

Ὅμως «σκληρὸν ὑμῖν πρὸς κέντρα λακτίζειν». Καὶ γὰρ μᾶς ἄλλη νίκη ἢ δήλωση αὐτή. Νίκη γιὰ τὴ δημοτικὴ τὸ ταξίδι στὸ Μωριά τοῦ γέρου τῆς καθαρεύουσας κ' οἱ διάλεξές του καὶ ἀποτελέσματά τους. Νίκη κ' ἡ πάψη τοῦ Παλαμά πού τόσες ἔφερε διαμαρτυρήσεις τιμημένων προσώπων. Νίκη τὰ γεροντικά ἄρθρα τοῦ «Νεολόγου» καὶ τοῦ «Ταχυδρόμου» ἢ σαχλὴ δημοσιογραφία, ὅπου γράφει καὶ κάποιες μεριστοφιλῆς κ' ἕνας καθηγητῆς, λέει, τῆς ἱστορίας. Ὅλ' αὐτὰ δείχνουν τὴ μοίχλα τῆς καθαρεύουσας καὶ ἐκείνων πού τὴ λατρεύουν ἀκόμη. Ὅμως σὰς ἀδικούμε καὶ πάλι. Αὐτὰ μπορεῖ νὰ τὰ πῆ κανεῖς σὲ ἀγραμμάτους. Γιὰ σὰς, σοφολογιώτατοί μας, εἶναι καλὴ ἢ καθαρεύουσα — καὶ τὸ νοιώθετε πολὺ καλὰ—γιατὶ ὑπερετάει τὰ καλὰ καὶ σφύροντα.

Κ' ἐσεῖς, δασκάλοι δημοτικιστάδες, τάφτι σας νὰ μὴ δρώνη. Ἄς πᾶν νὰ σὰς καταγγέλουν «ἐγγράφως καὶ ἐνυπογράφως» ὅσοι σὰς μισοῦνε. Τὴν ψυχὴ τους δείχνουν. Καὶ δείχνουνε—τὸ πῶς θλιβερὸ εἶναι τοῦτο— πὼς Ρῶμοι δὲν εἶναι, δὲν εἶναι λεβεντόπουλα. Ἐσεῖς τὰ παιδάκια τὰ συλλογιέστε. Μὲ πόνο νὰ παρακολουθᾶτε ἢ καρδιά σας τὰ Ἑλληνόπουλα. Τὰ βλέπετε σὰν ἔρχονται γιὰ πρώτη φορὰ νὰ ταχτοῦνε στὴν πρώτη τάξη ἐλθέδρουσα, ἀφράτα, γελαστά, μὲ μᾶτια πού δείχνουν ψυχὴ ἀχόρταχη νὰ βλέπη καὶ νὰκούη τὴ γλῶσσα πού τὴν κυβερνᾶνε κανόνες πού'ναι νὰπορέση κανεῖς. Τὴ γλῶσσα τῶν νηπίων αὐτῶν δὲν τοὺς τὴ διδάξε δάσκαλος. Καὶ ὅμως εἶναι τέλεια μὲ ὄλο τὸ φτωχό της λεξιλόγιο. Ὁ βάρβαρο σκολεῖο καὶ βανταλικὴ ἐκπαίδεψη! Καὶ τί καταντοῦνε σὰ φτάσουνε στὴν ἔβδομη τάξη: Χλωμά, μαραμένα, ἀπ' ἄλλα λείπει ὀλότελα τὸ χαμόγελο καὶ ἄλλα μὲ βλακώδικο γέλωτα καὶ ἄχαρη καὶ ἀνούσιο προικισμένα. Αὐτὴ ἴναι ἡ κατάντια τῶν δύστυχων Ἑλληνόπουλων πού τὰναθρέφει ἢ βλακεία, ἢ τύφλωση, ὁ ἐγωῖσμός, τὸ σφύρον, ἢ καθαρεύουσα. Καὶ τὸ παιδί μεγαλώνει, γίνεται νέος καὶ νὰ ἢ ζωγραφιά του.

«Νιὸς θᾶναι μὰ θᾶστρολογοῦν τὰ λιγοστὰ μαλλιά του
μὲ τὴ θεωρίά του σὰ φλουρί, μὲ χεῖλια πανιασμένα
μ' ἄλαμπια μᾶτια καὶ θολὰ, ματόφυλλα πεσμένα
«θα σοῦ μιλά ἀνασαιίνοντας σάπυ πνοή θανάτου.»

Εἶναι ὁ νέος τῶν μεγαλοπέλειών μας πού πρὶν τὸν ἐκφυλίσουνε τὰ ψεύτικα συνήθεια καὶ τὰ ξένα, τὸν προδιάθεσε γι' αὐτὸ ἢ ἐκπαίδεψη ἢ καθαρευουσιάνικη, ἀπομακραίνοντάς τον ἀπὸ τὴ ἐθνικὴ λεβεντικὴ ψυχὴ. Ὁ μεγάλος μας ὁ Πάλλης τὴν ἔχει κάνει τὴ θαυμαστὴ αὐτὴ ζωγραφιά. Δασκάλοι, μὴν ἀφίνετε τὸν Πάλλη ἀπὸ κοντὰ σας. Εἶναι ὁ καλύτερος συνεργάτης στὸ ἔργο σας. Τὰ παιδιάτικα τρα-

γούδια του γιὰ τὰ Ἑλληνόπουλα εἶναι τὸ καλῆτερο ἀντιφάρμακο στὸ φάρμακο τῆς καθαρεύουσας. Μοναδικὸς γιὰ νὰ μιλάει στὰ παιδιὰ μὲ γλῶσσα πού χρειάζεται νὰ μιληθοῦνε. Ἔτσι θὰ σώσετε κάπως τὴν ἄτυχη ρωμαϊκὴ ψυχὴ. Δροσιὰ θὰ σταλάξετε στὴν ψυχὴ τῶν παιδιῶν καὶ θάρρηση νὰ τὴν ξεράνη ἢ καθαρεύουσα. Τὴν ὥρα πού μὲ στάση λεβεντικὴ, μὲ σπιθόβολη ματιὰ μᾶς ἀπαγγείλανε κάπου γιὰ πρώτη φορὰ ἔλα τὰ παιδάκια τὰ «Τέσσερα ἀδέρφια», τὸ «Μύλο», τὸ «Γατάκι» καὶ τὰ τένοια τραγουδάκια τοῦ Πάλλη, ἢ ψυχὴ μας πετοῦσε στὰ οὐράνια. Ὅλα τὰ παιδάκια, γιὰτὶ ἔλα τὰ ἐννοίωσαν, καὶ ἀφομοιωθήκανε μὲ τὴν ψυχὴ τους τὰ τραγούδια βγαλμένα καθὼς εἶναι ἀπὸ ρωμαϊκὴ ψυχὴ. Ἐνῶ γιὰ τὸν καθαρευουσιάνο τὸ δάσκαλο ἕνα δὴ μόνον σὲ μιὰ τάξη ἀλάκαιρη εἶν' ἐξῆπνα καὶ σ' αὐτῶν ἀπάνω τὸ μυαλὸ ὀργιάζει γιὰ τὴ ρεκλάμα του καταδικάζοντας ἔλα τὰ ἄλλα ἀνίκανα γιὰ μάθηση! Ἄν θέλουνε λοιπὸν καταγγελία, καταγγέλνουμε τοὺς ἴδιους ὡς ἐθνικούς ὀλετήρας. Ἐσεῖς οἱ νέοι δασκάλοι τὴν εὐχαρίστηση πού αἰσθάνεστε διδάσκοντας, ὅ,τι πιάνει τόπο μὴν τὴν ἀφίνετε καὶ μὴ σὰς νοιάζει καθόλου. Οἱ ἐχτροί μας ὅσο θέλουν ἄς κλωτσῶν τὸ βράχο τὸν ἀσάλευτο. «Σκληρὸν αὐτοῖς πρὸς κέντρα λακτίζειν».

Πόλη 5 τοῦ Μάη 1911

ΔΥΟ ΦΙΛΟΙ

ΣΤΟ ΔΙΑΜΑΝΤΗ ΤΣΙΡΟ

τῆς «ΕΣΤΙΑΣ»

Τσίρο, μωρε, οἱ συχωριανοί
στον τόπο σου σε κραῖζουν,
πὼς Κύρος μοῦ'γινες φραγκάτικα;
Ὅλοι κι' οἱ τσίροι κι' οἱ κολιοί
καὶ τὰ σκουρμπια σου μιάζου
σαν εἶναι οχτώ μερῶν μπαγιάτια.

ΛΕΚΑΣ ΑΡΒΑΝΙΤΗΣ

ΝΕΑ ΒΙΒΛΙΑ

— ΑΘΑΝΑΣΙΟΥ Χ. ΜΠΟΥΤΟΥΡΑ Φωνητικὰ καὶ ὀρθογραφικὰ τῆς Νεοελληνικῆς. ὀρ. 2.

Ὁ συγγραφεὺς ζητάει νὰποδείξη τὸν ἴσα μὲ τῶρα ἀπαρτήρητο νόμο γιὰ τὴν ἐξασθένηση τοῦ **ου** σὲ **ι** πρὸ τοῦ φῶγι: τὸ **ου** στὰ βόρεια Νεοελληνικὰ ἰδιώματα. Τὴν πραγματεία τὴ διαρεῖ σὲ τρία κεφάλαια. Στὸ πρῶτο εἶναι ἡ γενικὴ θεωρία. Στὸ δεύτερο τὰ παραδείγματα πού ὑποστηρίζει τὸ φαινόμενο. Καὶ στὸ τρίτο ἐξηγεῖ μὲ τὸ νόμο αὐτὸ μερικὲς σκοτεινὲς λέξεις π. χ. τὸ **ἔτσι**, τὸ **ἄρθρον ἰ**, τὸ **σίντα κλπ.** Τὴ πραγματεία αὐτὴ τὴ συσταίνουμε σὲ κείνους πού καταγίνονται μὲ τέτοια ζητήματα.

Ε.